

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander RuttKay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 63. Horákov, „Žernov“. Výzkum vápenické pece.

Abb. 63. Horákov, „Žernov“. *Kalköfen Forschung.*

plošnou sondou doložena další situace s vápenickou pecí (obr. 63).

Milíř o rozměrech 4×4 m a hloubce cca 0,8 m, obsahoval popelovitý zásyp s hrudkami mazanic a ojedinělými zlomky keramických nádob z období raného novověku.

Milíř překryl starší jednokanálovou vápenickou pec s kamennou plentou, která byla datována okrajovým střepem hrncovité nádoby s hnědou polevou zhruba do 17. století. Zajímavostí jsou nálezy pálených cihel, které byly vhozeny v horní vypalovací části pece. Cihly mohou souviset s obdobím třicetileté války, kdy byl Švédy vypálen nedaleký Jelínkův mlýn, odkud mohly být dodatečně získány pro vápenické účely jako doplňky. Vyloučit však nelze ani odhoz vadných kusů cihel do prohlubně vápenky po jejich výpalu v milíři. Víme, že Jelínkův mlýn byl postaven podle historických záznamů již v 15. století (Vaňáček 1970, 33), tento fakt umožňuje klasifikovat nálezy jako venkovskou lidovou cihelnu s předchozím provozem vápenické pece, produkující stavební hmoty pro výstavbu nějakého blízkého objektu. Jelikož v 17. století se v Mokré ještě nenacházelo žádné stavení zděné na vápennou maltu, natož pak z pálených cihel, lze se přiklonit k obnově Jelínkova mlýna zničeného Švédy po roce 1645. Historicky víme, že prostřední mlýn byl obnoven v roce 1706 (Kopecký, Ustohal 2001, 15–23), k jistým pokusům však mohlo docházet i dříve.

Petr Kos

Literatura

Kopecký, J., Ustohal, V. 2001: *Kapitoly z historie Šlapanic u Brna: monotematické sešity Vlastivědného kroužku 4. Mlýny na Říči a Rokytnici.* Šlapanice: Vlastivědný kroužek.

Vaňáček, M. 1970: *Mokrá u Brna. Minulost a přítomnost obce s největší cementářskou výrobou v Československu.* Vlastivědná knihovna moravská 12. Brno: Musejní spolek.

Resumé

Horákov (Bez. Brno-venkov), „Žernov“. Neuzeit. Kalköfen, Ziegelmeiler. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ KRUMLOV (K. Ú. ROKYTNÁ, OKR. ZNOJMO)

Intravilán obce. Raný středověk, středověk, novověk. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

V návaznosti na výstavbu nové kanalizace proběhl v celém intravilánu obce, situovaném na předhradí raně středověkého hradiště, záchranný výzkum. V menší části mimo zastavěnou plochu byl realizován předstihový plošný odkryv, z něž pochází rozhodující množství nálezů. Zachytil řadu běžných sídlištních objektů datovatelných především do 11. století, mezi nálezy nechybí tauzovaná ostruha či rombická šipka. V blízkosti kostela byla opakovaně dokumentována část vrcholně středověkého či spíše novověkého pohřebiště, starší situace zde doloženy nebyly, existenci opevnění předpokládaného Z. Čižmářem lze vyloučit (Čižmář, Geislerová eds. 2006, 266–267). Na návsi obce byly dokumentovány situace související především s vývojem středověké vsi od 13. století včetně jednoho dosud volného lochu vyhloubeného do sprašového podloží. Detailním sledováním a dokumentací výkopů byla vyloučena existence výraznějších zahloubených fortifikačních prvků v nejužším místě ostrohu na jižním okraji obce, díky starším terénním úpravám nebylo zachyceno ani předpokládané raně středověké pohřebiště v těchto místech. Důležitým výsledkem akce je zjištění,

že raně středověké hradiště sestávalo patrně pouze z jednodílné centrální opevněné plochy a neohrazeného osídlení na ostrožně v její bezprostřední blízkosti.

David Parma, Samuel Španihel

Literatura

Čížmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Resumé

Moravský Krumlov (Kat. Rokytná, Bez. Znojmo), Innenbereich. Frühmittelalter, Mittelalter, Neuzeit. Burgwall, Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ PÍSEK (OKR. HODONÍN)

„Podluží“. Doba středohradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

V roce 2014 zde byla záchraným archeologickým výzkumem prozkoumána část polykulturního sídliště (viz kapitola Eneolit). Prostor výzkumu se nachází v těsné blízkosti pískovny, kde byly v 70. letech 20. století prováděny záchrané výzkumy a mimo jiné odtud pochází i známý nálezkem keramického depotu velatické kultury.

Prozkoumány byly dvě zásobní jámy s nepočtenými zlomky nevýrazné keramiky, kterou lze zařadit do období středohradištního. Výzkum zde bude prováděn i v následujících letech.

Místo výzkumu je v souřadnicovém systému S-JTSK určeno bodem y = 547022,21; x = 1187128,23.

Marek Lečbych

Resumé

Moravský Písek (Hodonín District), „Podluží“. Middle Hillfort Period settlement was detected thanks to a rescue excavation in 2014. Two storage pits were excavated.

NAPAJEDLA (OKR. ZLÍN)

„Židy“. Vrcholný středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

I v průběhu roku 2014 probíhaly průběžné dohledy v těžebním prostoru firmy CEMEX Sand v Napajedlech (stavba „Napajedla – plán využívání ložiska a následná rekultivace v TP Napajedla IV C“). Rozšiřování těžebního prostoru je vzhledem k možnosti porušení archeologických objektů nebo situací dlouhodobě průběžně monitorováno. V letošním roce proběhl také drobný záchraný výzkum vyvolaný zjištěním solitérního objektu v severní hraně těžebního areálu v poloze „Židy“ Přes-

něji lze místo výzkumu (vlastní pozitivní archeologické situace) určit na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-33-08, v okolí bodu, určeného koordináty 379:240 mm od Z:I s. č. V průběhu výzkumu byl zachycen jeden drobný zahloubený objekt, který poskytl několik keramických zlomků, datovatelných do období vrcholného středověku. Je možné se domnívat, že za hranou těžebního prostoru se nachází dosud neznámé středověké sídlo, které bylo opuštěno vzhledem ke změnám ve vodním režimu v nivě řeky Moravy v průběhu vrcholného středověku.

Masarykovo náměstí, ulice Komenského. Vrcholný středověk, novověk. Sídliště, město, hřbitov. Záchraný výzkum.

V letních měsících roku 2014 (19. 6. – 30. 7.) byl realizován záchraný archeologický výzkum při stavbě „Rozšíření distribuční sítě teplovodu základní školy Napajedla, ul. Komenského“. Šlo o liniovou stavbu, jejíž trasa začínala na Masarykově náměstí pod kostelem sv. Bartoloměje a končila u ZŠ na ul. Komenského (ZM ČR 1:10 000, list 25-33-03, v linii mezi body, určenými koordináty 352:129, 355:133, 369:127 a 370:132 mm od Z:I s. č.). V průběhu výzkumu bylo odkryto celkem 8 archeologických objektů, 8 pozůstatků původních stavebních konstrukcí a 10 hrobů. Skupina sídlištních objektů a většina konstrukčních prvků se koncentrovala v prostoru pod schody ke kostelu sv. Bartoloměje a na farní zahradě a lze je datovat ve většině případů do novověku, menší část pak do vrcholně středověkého období (15. století). Zajímavým nálezem je drobná mince objevená pomocí detektoru kovů ve výhozech vytěžené zeminy nad jedním z objektů. Dle předběžného určení jde o denár polské proveniencí, poměrně hojně se objevující v místním prostředí v průběhu 15. století. Deset zjištěných hrobů pak bylo zachyceno ve výkopu při jižní zdi budovy původní ZŠ severně od kostela sv. Bartoloměje na ulici Komenského. Z terénní situace a historických pramenů je zřejmé, že původní kostel byl situován západně od stávajícího kostela v prostoru současného schodiště. Nový kostel byl vybudován až na počátku 18. století (1710 – 1712) na uměle vytvořené terase, zvýšené oproti původnímu terénu až o několik metrů. Jednotlivé zachycené hroby, orientované ve směru východ – západ (s hlavou na západě), byly zapuštěny do této uměle vybudované terasy a nemohou být tedy starší než kostel sv. Bartoloměje. Jedná se vůbec o první doklad existence původního hřbitova, který se v okolí kostela nacházel.

Miroslav Popelka

Resumé

Napajedla (Bez. Zlín), „Židy“. Spätmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

Napajedla (Bez. Zlín), Masarykovo náměstí (Platz), Komenského-Straße. Spätmittelalter, Neuzeit. Siedlung, Stadt, Friedhof. Rettungsgrabung.